

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי י"ט בכסלו תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - ל"ו

1. אלו ניסים ומאורעות אירעו ביום כניסת ישראל לארץ ישראל?
 - א. ניסים - עברו את הירדן, ובאו בו ביום להר גריזים ולהר עיבל מרחק יותר מ-60 מיל. ואין בריה יכולה לעמוד בפניהם, והעומד בפניהם מיד נתרז. [אגב - 'עד יעבר עמך ה' - זו ביאה ראשונה בימי יהושע, 'עד יעבר עם זו קנינת' - זו ביאה שניה כשעלו מבבל, אמור מעתה: ראויין היו ישראל לעשות להם נס בביאה שניה כביאה ראשונה, אלא שגרם החטא]
 - ב. ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדוהו בסיד, וכתבו עליהם את כל דברי התורה בשבעים לשון, שנאמר: באר היטב. והעלו עולות ושלמים ואכלו ושתו ושמחו, וברכו וקללו, וקילפו את האבנים מהסיד, ובאו ולנו בגלגל, והעמידו שם את האבנים.
 - ד. הצרעה לא עברה עמהם את הירדן, ומה שכתוב 'ושלחתי את הצרעה לפניך', ניתן ליישב בשני אופנים:
 - א. על שפת ירדן עמדה זרקה ביושבי ארץ כנען מרה, וסימתה עיניהן מלמעלה וסירסתן מלמטה.
 - ב. שתי צרעות היו - שבימי משה לא עברה, שבימי יהושע עברה.
2. ששה שבטים עלו לראש הר גריזים, ששה עלו להר עיבל - מהו 'החציו' שכתוב בפסוק בא ללמד?
 - א. כסדר החלוקה על ההרים, כך סדר החלוקה באבני אפוד שעל כתפו של כהן גדול. והקשו מברייתא - שמבואר שם שהסדר אחר:
 - לת"ק - באבן ב' ששת הצעירים כסדר לידתם, ובאבן א' קודם יהודה ואח"כ ראובן שמעון וכו'. 50 אותיות היו, 25 על אבן זו ו25 על אבן זו. לרחב"ג - על אבן א' בני לאה, על אבן ב' יוסף למטה, בנימין למעלה, ובני השפחות באמצע. ו'כתולדותם' הכוונה כשמותן שקרא להן אביהן ולא כשמות שקרא להן משה, ראובן - ולא ראובני, וכו'.
 - ב. החצי העומדים על הר גריזים מרובים, מהחצי שבהר עיבל, ואע"פ שבני לוי למטה, מפני שבני יוסף המרובים עמהם.
3. אלו דרשות מצינו בענין שבט יוסף, ויוסף?
 - א. שבט יוסף טענו ליהושע שהם עם רב וקיבלו רק חלק אחד, ענה להם: התחבאו ביערים שלא תשלוט בכם עין הרע. ענו לו: בזרעו של יוסף לא שולט עין הרע. המקור: א. אל תקרי '.. בן פורת עלי עין' אלא עולי עין. ב. 'וידגו לרוב...' כמו דגים שבים מכוסים ואין העין שולטת בהן.
 - ב. הטעם שהיה באבנים 50 אותיות ולא 49 - לר' יצחק: יוסף הוסיפו לו אות אחת, 'עדות ביהוסף...'. לרנב"י: 'בנימין' שלם עם י'.
 - ג. יוסף שקידש שם שמים בסתר - הוסיפו לו אות משמו של הקב"ה. יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא - נקרא כולו על שמו של הקב"ה.
 - ד. ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו - מלמד, ששניהם לדבר עבירה נתכוונו.
 - ה. מלאכתו - רב ושמואל, חד אמר: לעשות מלאכתו ממש, וחד אמר: לעברה.
 - ו. ואין איש מאנשי הבית - אותו היום יום חגם היה, והלכו כולן לבית עכו"ם, והיא אמרה להן חולה היא, וחשבה על העברה.
 - ז. ותתפשהו בבגדו לאמר - באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו: יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא 'רועה זונות' מיד שבה קשתו לאיתנו, ונעץ ידיו בקרקע ויצאה שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו,
 - ח. היה ראוי יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב אביו, אלא שיצא שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו, ואבדם. ואעפ"כ יצאו מבנימין אחיו, וכולן נקראו על שם יוסף: בלע - שנבלע בין האומות, ובכר - בכור לאמו היה, ואשבל - ששבאו קל, גרא - שגר באכסניו, ונעמן - שנעים ביותר, אחי וראש - אחי הוא וראשי הוא, מופים וחופים - הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתו, וארד - שירד לבין אומות העולם, ויש אומרים - שפניו דומין לוורד.
 - ט. בשעה שאמר פרעה ליוסף: ובלעדיך לא ירים איש את ידו אמרו איצטגניני פרעה: עבד שלקחו רבו ב-20 כסף תמשילהו עלינו? אמר להן: גנוני מלכות אני רואה בו. אמרו לו: א"כ, יהא יודע בשבעים לשון, בא גבריאל ולימדו שבעים לשון, ולא הצליח יוסף ללמוד, הוסיף לו אות משמו של הקב"ה ולמד, 'עדות ביהוסף ... שפת לא ידעתי אשמע' ולמחרת דיבר עם פרעה בכל לשון, אך פרעה לא ידע ולא הצליח ללמוד לשון הקודש, והשיב את יוסף שלא יגלה זאת, וכשאמר לפרעה 'אבי השביעני לאמור...' אמר פרעה: תישאל על שבועתך ... שאל יוסף, ואף על שלך? ובעל כורחו הסכים שיעלו את לקבור את יעקב.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)